

ՄԱՌԻՔԱՆԴԱԿ

ԸՆԲԵԹԵԿԱՆ

40 ՓԱՐԱ

ԼՍՆՈՒՆՈՒՄ ԱԶԳԱՅԻՆ

ՓԱՐԱ 40

ՍՈՒՐԶԱՆԴԱԿԻ իւրաքանչիւր շրջանը 52 օրինակ է :
Շրջանին գինն է Պոլսոյ համար 40 դահեկան, կանխիկ :
Կիսաշրջանը՝ 26 թերթ 20 դահեկան : Հասը 40 փարայ :
Գաւառացի համար շրջանին գինն է թղթատարի ծախքով
50, կիսաշրջանը 26 դահեկան :

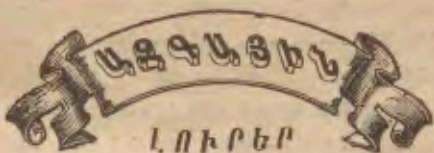

Ծանուցման տողը 2 դահեկան : Անվճար նամակ չ'ընդուն
իր : Զի հրատարակուած գրութիւնք ետ չ'են տրուիր :
Նամակ եւ գրութիւնք ուղղել
առ Տնօրէնութիւն ՍՈՒՐԶԱՆԴԱԿԻ
Պապը Ա՛լի ճատտէսի Քիթուպճանէի Ումու մի թիւ 62

ՔՔԻ 16 Գ. ՏԱՔԹ

1888

ՇԱԲԱԹ 8 ԼՈՎՏԵՍ

ԼՈՒՐԵՐ

Երեքշաբթի օրն Պատրիարքական Տեղապահ Գեր. Սի-
մէօն Արքեպիսկոպոս Սէֆէրեան Բ. Դուռն երթալով,
Պատրիարքական ընտրութեան մազպաթան, Դատական
և Կրօնական գործոց նախարար Վսեմ. Ճէվտէթ Բա-
շային մատուցեր է որն որ Նորին Վսեմութիւն անմիջա-
պէս յղեր է Նախարարաց Խորհրդոյն :

Նախարարաց Խորհուրդը հետեւեալ չորեքշաբթի օր-
ուան նստին միջ նկատողութեան առնելով Պատրիարքա-
կան ընտրութեան մազպաթան, որոշեր է Վեհափառ
Սուլթանին մատուցանել ի վաւերացումն :

Երուսաղիմայ Պատրիարք Ամենապատիւ Տ. Յարութիւն
Սրբազան և Գեր. Տեղապահ Սրբազանն չորեքշաբթի ա-
ռաւօտ Կայս. պալատ գացեր են եւ տեսակցութիւն մը
ունեցեր են երկրորդ սենեկապետ Հաճի Ալի Պէյի հետ :

Հինգշաբթի օրն Խառն Ժողովն ի նիստ գումարեցաւ
Դաւաթիոյ Խորհրդարանը ընդ նախագահութեամբ Գեր.
Տեղապահ Սրբազանի և ատենապետութեամբ Վսեմ.
Մազսուտ Սիմօն պէյի :

Ժողովն նորընտիր Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն հրա-
ւիրելու համար, իւր կողմէն հետեւեալ հրաւիրակներն
ընտրեց :

Կրօնական Ժողովն

Գեր. Գարեգին Եպիսկոպոս Սրբանձաւեանց. Սրբ.
Վահան վարդապետ Փափագեան. Վահան վարդապետ
Յակոբեան. Տ. Սահակ քահանայ Տ. Սարգսեան. Տ. Յով-
հաննէս քահանայ Մկրեան :

Քաղաքական Ժողովն

Մեծ. Գաբրիէլ էֆ. Գաբրիէլեան. Յովհաննէս էֆ. Թո-
րոսեան. Խաչիկ էֆ. Հաճեան :

Ժողովը հրաւիրակաց Եանձնարարեց Մայր Դիւանի
հետ բանակցիլ Ազգ. Ժողովոյ կողմէ սահմանելի հրաւի-
րակաց ընտրութեան մասին :

Ուղեւորութեան կարգադրութիւնը տեղի պիտի ունե-
նայ կայսերական իրատէին ելնելէն յետոյ :

Պարսից Վեհ. Շահը՝ Հնդկաստանի և Պարսկաստանի
Գեր. առաջնորդ Դրիգորիս Սրբազանի ձեռամբ իւր ա-
կանակուռ կենդանագիրը յուղարկեր է՝ Վեհ. Մակար
Ս կաթողիկոսին :

Վեհ. Կաթողիկոսն Վեհ. Շահին իւր շնորհակալու-
թիւնն յայտնելու համար, Թիֆլիզէն Պագու պիտի եր-
թայ եղեր :

Երևանէն ռուս լրագրաց կը գրեն թէ Պարսից Բարձր.
Շէյխ իւր իսլամը յիջմիածին այցելութիւն տուեր է Վեհ.
Մակար Ս. Կաթողիկոսին և արտաքոյ կարգի պատուով
ընդունուեր է. Նորին Բարրութիւն տեսած խիստ սի-
րալիւր ընդունելութեան վերջին աստիճան գոհունակու-
թիւնը յայտնելով մեկներ է իջմիածնէ :

Հայազգի երեւելի նկարիչ մեծանուն Պ. Յովհաննէս Այ-

վազողների քեռորդին՝ Մեծ. Պ. Լեւոն Մազիրոֆ, որ մի քանի օրէ ի վեր մայրաքաղաքս կը գտնուի, հետը բերած է քսանեւորս զանազան նկարներ Ս. Վոզնոֆսկիի անդուգական վրձինէն ելած զորս Փարիզու յառաջիկայ արուեստահանդիսին ի ցոյց պիտի դրուի. Պ. Մազիրոֆ յիշեալ նկարները՝ իւր մեծանուն մօրեղբօր յանձնարարութեամբ՝ Պօլիս գտնուած միջոցին, ցուցահանդէս մը պիտի բաժնայ աստ, որուն արդիւնքը պիտի յատկացուի բարեգործական նպատակներու: Ռուսիոյ Վսեմ. Դեսպան Պ. Նիկիտօֆ, Պ. Մազիրոֆի այս զիտաւորութիւնը իմանալով, առաջարկած է զհոսպանատան դահլիճներէն մին յատկացնել յիշեալ նկարահանդէսին:

ՄԻՔՐՕՎ

Բժշկական ուշխարհի մէջ վերջին օրերս յունական երկու բառեր, մեծ առաջնութիւն ստացան:

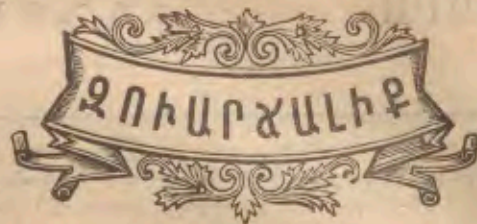
Ասոնց մին էր Ֆիլօքսէրան, որ կը նշանակէ տերեւթառամ, և որ մերոնք Որդալուիճ Թարգմանեցին, այսինքն Լուիճիի որդին—նմանութիւնը պարզ է, Թսդունք որ այդեպաններն խորհին այս մասին:

Երկրորդն է միքրօպն, այսինքն ոչինչ. բայց այս բառը դեռ ճիշդ Թարգմանուած չէ մերայիններէ:

Ըստ Իբսկրատայ կուսակցութեան, այս ոչինչը ամեն ինչ է. մարդկային և անասնային բոլոր հիւանդութեանց պատճառը այժմ Միքրօպն կը վերադրուի. Միքրօպն է թունաւորիչը, Միքրօպն է սպանիչը. Ամենագոյն բառաւորաբար այս միքրօպններն ամեն բանի մէջ կը գտնուին եղեր, հացի, ուտելեաց, զգեստուց, օդին, ջրին, և եթէ նորատի բժշկի մը ըսածին հաւատալու միտինք, շատ մարդու եղունքի ճեղքին մէջ մէկիկ մէկիկ համարելով 78 տեսակ միքրօպներ գտեր է,— և ինչու չի գտնար— վերջապէս ամեն բանի մէջ այդ անտեսանելի կենդանիներն կը վիտան եղեր, այս վնասակար կենդանիներէն զգուշանալու միջոցն, որը գլխաւորաբար կը գտնուին եղեր մեր առօրեայ խմած ջրոյն մէջ, ջուրը լաւ մը եռացնելէ յետոյ խմելու է կրնն:

Վերջին պատրիարքական ընտրութեան խնդրոյն մէջ ալ կերէի որ միքրօպներ սպրդած էին. Երեսփոխանութիւնը միքրօպօս ի ձեռին՝ զայնս տեսնելով խնդիրն լաւ մի եռ և եփ հանելէ յետոյ, խիստ անվնաս և բարի ընտրութիւն մը կատարեց, միայն թէ խնդիրը պաղելէ յետոյ նորէն միքրօպներ չը գոյանան. այս ալ ապագային դիտնալիք բանն է: Խնդիրն Ազգային խնդրոց և գործոց մէջ ապրող միքրօպներուն ջնջման վրայ է. նորընտիր

Ս. Պատրիարք Հայրն եթէ Ազգային երեսփոխան Տեարց վերջին ընթացքին հետեւի, և ազգային միքրօպները կարենայ ջնջել, այն ատեն թէ նորին Ամենապատուութիւն և թէ համայն Ազգը խաղաղութեան և սիրոյ երես կը տեսնէ, զոր ժամանակէ մը ի վեր է՝ անձկալի փափաքանօք կըսպառենք:

ԱՌՏՆԻՆ

Առանին կենաց նկարագիրներ որչափ ալ հրատարակուին դարձեալ քիչ են այդ ճիշդին մէջ գտնուած բերաւոր պոկասութեանց համեմատութեամբ. Ընկերական յոռի սովորութիւններ տակաւ օրինաց կարգ անցած են ժողովրդեան մէջ:

Այս յոռի սովորութիւններէ մին է «աղջիկտես»ը. մենք չենք պահանջեր որ մէկը առանց տեսնելու՝ բնաւորութիւնը չզիտցած աղջկան մը հետ ամուսնանայ— սակայն աղջիկտեսի սովորութիւնն ալ ծիծաղելի, միանգամայն խիստ վնասակար բնորոշին համարուած ենք: Կարելի՞ բան է որ երեք տարի կամ ավելի արկնայք երթան աղջիկ մը տեսնել և հինգ օրոց յայրիկան իւր թէ քննելէ յետոյ, նորա ամեն հիւրքերն ու բնաւորութիւնը հասկցած ըլլան. այս մասին անելի ճիշդ գաղափար մը ունենալու համար, հետեւեալ խօսակցութիւնը մտիկ ընենք:

— Երեւոյն աղա, իրիկուան չարչիյն դառնալիքէն միտկճիյի մը հանտըպէրտէ հինգ զրուչի էօտ աղաճի իլէ հինգ զրուչի ալ խուրս առնէիր:

— Ի՞նչ կայ քի, տուն օրհնէ՞նք պիտի ըլլայ:

— Զէ ճանրմ, վաղը Աղաւնիցան տեսնել պիտի կան, կիւլապտան պուհուրտանն ալ օտայէն հետք պերէիր:

— Սա աղջիկը չտեսնոյ մէկը չմնաց իշալա՞ն:

— Ի՞նչ պիտի ընիս, աղջիկ դաւակ ունենալը խօլա՞յ է:

— Էյ հիմա ո՞վ է Աղաւնին ուղղոյը:

— Բէք մէնիսալէ ֆուրսունի մընէ կըր. ան խըլափուղ Մարթային պերանը նայիս նէ բէք չէնքով չընորհքով աղատան մարդ է եղեր:

— Անոր բերանը ինչ նայիմ, ակուայ պիլէ մնացած չէ. ցնդած կնիկ մը:

— Դուն ալ մարդու կը հաւնիս քի... նայէ պիտի մոռնայի. օխայի մը խըտար՝ սա վրան պուղլու տէ մէջը իքսիրիլ չէքէրլամէ առնէիր:

— Ատանկ բաները պօշ բան է, անուշ մը, խախվէ մը տուիր լմնցաւ գնաց:

— Ճանրմ անուշը, խախվէն, չէրպէթը հէլպէթ քի պիտի ըլլայ. իքինճի չէրպէթ մը ուղին նէ, չէրպէթին տեղ չէքէրլամէ մը հանեմ կըսեմ կոր:

— Ինծի նայէ ես նէ չէքէր կառնեմ, նէ էօտ աղածի, նէ խուրս. նէ՛ խտի պու, հարսնի՞ք պիտի գան չէ նէ աղ-ջիկտես .

— Եյ աման ես սիրտ հառցունելու կըլն չունիմ .

Այս միջոցին օրիորդ Աղաւնի սենեկէն ներս կը մտնայ .

— Աղիկ քիչ մը դուրս ելիր . հօրդ հետ լախըրտը ու-նինք .

— Ինչո՞ւ դուրս ելայ . թող ան ալ մտիկ ընէ ի՞նչ զա-րար ունի .

— Մեղայ վայելմ կառնէ գոյէր, աս ալ նոր կը լսեմ կոր, էյ սանքիմ անոր քովը լախըրտը չե՞մ կրնար ընել . .

— Քուկին պիտանդ պունձող կայ, իշտէ ես պիտի ըսեմ . հիմայ ինծի նայէ Աղաւնի, վաղը կէնէ աղջիկտեսի պիտի գան հղի .

— Խենդեցա՞ր ջերոն աղայ, մեղայ ակսնկանը երեսնե-րը ալ ալ եղան նէ՛ . .

— Օյստը ետպանձիին առջև կեկայ կոր տէ չկարմրիր կոր, հիմայ հօրը առջի՞ն պիտի խախի .

— Եյ չիյոեմ իրաւ որ, դուն աս առտու պան մը եղեր ես .

— Ե, հիշ բան մը հղած չեմ, իմ արձիկս էլ ալէմին սէլի-րի չեմ հաներ, թախըմ մը կնիկներ ելան պիտի գան, մէկը՝ պոյը պոսը սիրեմ սէվի կըլմանի, մէկալը՝ խուր-պան ըլլամ գիթը պիտանը խումրիէն ակըրտ չունի, կե-տուրը՝ էկոր սանկ քովս նստէ էլմամսիրու կտոր ակսնկա պիտի ըսէ, տահա թախըմ մը չըլթիկնէ լախըրտընեքէ ետք հարը քանի՞ քէսէ պիտի տայ, աղջիկը ի՞նչ ըռգակ ունի . . . սա չէ՛մի ըլլալիքը . նէ աղջիկտեսի թող գան, նէ ալ աղջիկս կը ցուցնեմ . խալֆաս եկող տարի ինծի օր-թախ պիտի ընեմ, աս տարու ընէ կընեմ, Աղաւնին անոր կուտամ, թէրպիյէի, թապիյէթը դիպար . տահա քանը-հինգ տարեկան է, իկեթին խանութը ինք կը դարձունէ ի՛նչ կըսես աղջիկս .

— Դուն գիտես հայր իմ .

— Ես ան խալֆայի կտորին աղջիկ չեմ ի տար .

— Ես ալ ան ֆուրունձիի խամուրքեարին աղջիկ չեմ տար .

— Դուն մի տար, ես չիտամ, գոյէր աղջիկը տունը մնայ .

— Զաթը խալֆաս տուն փեսայ պիտի առնեմ, հարը մարը մեռած է .

— Թամամ, մէկ տան մէջ երկու էրիկ մարդ . էյ չըլա-լուց պան է, զաթը իմին մէկ հատէն պերանս էրած է .

— Մէկերնուս մէկին բերանը էրած է ամա չիմ դիտեր ո՞րերնուս . . .

— Գա հիմայ, խապար ես ըրեր քի վաղը աղջիկտես պի-տի գան ինչ ճուղապ տամ .

— Դուն ալ խապար ըրէ քի թող չի գան . աղջիկտեսը ի՞նչ ըսել է . խալֆէսի տակ չենք պահեր կոր ես աղջիկ-նիս, թող դարձը տեսնան հարցունեն փնտռեն, հաւնին նէ թող իրենցմէ մէկը դոյ մարդու պէս խօսինք . ես ա-նանկ Աթ պաղարը ձի ծախելու պէս մարդու աղջիկ չեմ իտար .

— Պիր հալա տահա կիրտիք . էյ դուն ինծի առիր նէ մարդը, քուրդը, թէյզէդ, տիսնիկտես ինչո՞ւ եկան ինծի .

— Գէշկէ չի գային, իշտէ անոր պէլան է քի կը քա-չեմ կոր աս օր .

— Աղլման . . . վստիսամ ինծի չի հաւնեցար .

— Զէ, ինչու հաւնեմ ամա . բէք ինատծի ես . հիմայ նայէ . իծծուն անգամ եղաւ որ Աղաւնիին աղջիկտեսի ե-

կան . հիշ մէկը աղւորութեան, թապիյէթի լախըրտը ը-րա՞ւ, որը երկու հարիւր ոսկի ու զեց, որը երեք հարիւր մենք ալ հալովը չտուինք . հիմայ աղջկանս աղջիկտես եկողնեկն, հոն ու հոս չեն ըսեր որ՝ ստակ ուղեցինք չը տուին անոր համար գործը չեղաւ, եա՞, որը պիտի ըսէ թէ պոյը կարճ էր . որը պիտի ըսէ քի սանկ բէթէկի պէս բան մըն էր . . .

— Արան պարի, տիսնիկս ինչո՞ւ բէթէկ պիտի ըլլայ .

— Տահա մտիկ ըրէ . աչքը շաշի է, բերանը կը հոտի, մազերը էյբէթի է . . .

— Աման Գէրօն աղա՛, առտուանցով պերանդ խեր պոսց աղջկանը վրայ .

— Ստեք բիւթիւն պիտի ըսին վարդի պէս աղջկանս վրայ եւ ասոր պատճառն ալ միմիայն այն ձեր հին օրէնքի աղ-ջիկտեսն է . հասկցա՞ր հիմայ .

— Ես մօրմէս ի՛նչ տեսերեմ նէ ան կիտէմ :

— Եյ դուն մօրդ խերքին վրայ կեցիր, ես ալ իմ գիտ-ցածս պիտի ընեմ . Աղաւնի աղջիկս, չըլլայ որ աղջիկտե-սի գան նէ երեսս . ես նէ չէքըլմա՞ն կառնեմ, նէ էօտ աղածի, նէ խուրս :

— Հիշ օր չէ նէ ակսնկանը՝ բարձրիկէ էօքճէլի պօթին մը առ :

— Յօթին կառնեմ ամա, բարձր էօքճէն ի՞նչ է . անոր պոյը իրեն կօգտէ :

— Եյ չիյտեմ, եքիը տունը մնայ նէ ակսնկանը արու-նը պիտի մանաս . . .

— Մեր աղջիկը մեր քովէն չպիտի բաժնուի . խալֆաս տուն փեսայ պիտի առնեմ եւ աղջիկնիս ալ երջանիկ պի-տի ըլլայ :

Ան է քի ասանկ կուգես կոր նէ «կառքմեհաուն օրհ-նեկեցի» որ թարգմանի՝ կամք Տեառն օրհնեալ եղիցի :

Գ Է Օ Յ

Է Յ Լ Է Ն Մ Է Ս Ը

Պու սէնէ հալա թէպտիլի իչին հաղլըլա կիտէն ֆա-միլեալարըն, տիյէպիլիլիդ հէման հի՛չ պիրի խօշնուտ տէ-կիլ տիր . ֆիլվադը կէչէն սէնէլէր կիպի հէվայի էյլէնճէ-լէր ետրան հօգ պու սէնէ . հօվարտալըգ էտիպ՝ չալլը չալտըրմադ, չարք ֆիշէք հաքտըրթմադ վէ սայիրէնին մա-տասը կէչմիշ կիպի տիր . իշտէ պու հալ, եադըլա կիտէն մատամ վէ մատմադէլլէրին ինֆաալինի մուճիպ օլուհօր :

Եվէլի կիճէ՛ Պէօյիւք տէրէյէ հաղլըլա կիթմիշ օլան ձէրօնիմս աղանըն մատամը Վէրօն տուտու աղչամ թա-ամընտան սօդրա գօճասընս տէսիլ :

— Զէրոնիմոս աղա, հայտէ պիգէ պիր կօնուլա թուլի տա, մէկթապա տէնիդ իւստիւնտէ կէզինէրէք Բադար-պաշնա գատար կիտէլիմ :

— Ատամ սէն տէ, իշտէ դարընըն էօնիւ բէք ալեա տըր .

— Գա ճանըմ, քէօյէ կէլէլի պիր էյլէնճէ հաքտըրըմըդ եօգ .

— Սէնին քէօյ էյլէնճէսի տէտիլին . րահալմ կէր իչէր հա-վա ալըրսըն իշտէ օ տուր .

— Պէն դօնաօլիմիտի տէրիւն քի հալա ալայրմ. կէզմէլի էյլէնմէլիյիմ. հէմ ճանըմ, Մառի տէ արթըզ բէք սըգըլընօր. գըզ գէօյէ կէլէլի բիյապատան էօթէյէ կիթտիդի հօգ :

— Եյի եա շիմտի Բաղար պաշընտո նէ՞ վար. ին ճին թօփ օյնար. հայտէ կիթէլիմ ամա սըգըլաճաքընըզ :

— Գօ սըգըլալըմ. հիւ տէյլի իսէ տէնիդին իւթիւնտէ կէզմիւլ օլտըլըզ :

— Ճէրոնիմոս աղա պիր սանտալ գիրտալըպ մատալը վէ քէրիմէսի իլէ Բաղար պաշընտ տօլլու հօլա չըգտըլար :

— Օլա . . . Գա ճանըմ տէնիդին կիւզէլիլի տէ պաշկա շէյ տիր :

— Մամա, տիգաթ էթ տէ պապ, տէնիդին իւթիւնտէ պիզտէն պաշկա սանտալըլան կէզլէն հօգ :

— Պու սէնէքի կաղըլա կէլէլէր, սանըրսըն քի վանքա չէքիւլիլէր :

— Օնտան տէյլի զըզըմ, հէրքէս պիզիմ կիպի Մառնէլ ագըլըլ տէյլի քի բահթընը պրադըպ պէզլէ սեազտա իլիսէսին :

— Սէճէրէլի խըրսլանըհօրում ճէրոնիմոս աղա, կէնէ զըթընա լաղըրտըլարա պաշկալմ :

— Պիզիմ նէ տէտիկիմիզ վար, արթըզ հիւ լաղըրտըլ էթմիլէլիմ մի :

— Պէօյլէ խըրսլանըրտաճաղ լաղըրտըլար էտէճէքսէն էթմիլ :

— Մամա պու սէնէ Պէօյլէք տէրէմիզ բէք սօղաւտու, հիւ պիր հօլարտալըլ էտէն հօգ, սանըրսըն քի հէր քէս ճօլիւլ էտէյօր :

— Նէրտէ օ սապահլարա գատար Ֆիշէնըլէր չարգըլար եաղաղըրտըլար :

— Ճէրքէս սօնունա գատար պուտալա պալմաղ եա :

— Գա ճանըմ, շիմտի սէնիլէ լաղըրտըլ էտէն վա՞ր, էրքէք զըմը գատընըլարն լաղըրտըլարն զարըլմաղ :

— Վաղ կէջտիմ պալըլմալ :

— Մամա, պէն տէ օ Ֆիշէնըլէրին արգա արգաեա Փըշ . . . տէյի հալաեա չըղմալարընը կէօրմէ՞մ, պալըլըլմ :

— Աման, իսնդ զըզ Ֆիշէլին նէսինտէ՞ն գօրգուպ պա-
հըլաճաղըմ :

— Պալըլըլմ տէրսէմ, սանքիմ խօշումա կիտէր :

— Պիր սէնէսի տահա եէնի նիշանըլըլում, Պէօյլէք Ա-
տահա կիթտիք. Օղոստինոս աղանըն կալան վաղթը պիր
բաղար կիճէսի պիզէ միսաֆիրլիյէ կէլիլ իտի, եէմէքտէն
սօղրա ճաղօմօյա կիթտիք, աման արթըզ օ կիճէքի Օ-
ղոստինոս աղանըն հոլարտալըլըլ. թէքմիլ Ատանըն ա-
հալիսի ճաղօմօնուն պաղչէսինէ տօլտուլար, տուրաճաք
օթուրաճաք եէր հօք, պանտօ մուղիքայը օթուրթտու
էօնիւմիւզէ, հալա Ֆիշէքլէրի արտը արտաք քէսիլմէտէն
էլիլէր եիզէր թթըլըհօր. թէփէ չարգըլարընըն պիրի
պիլմէտէն օ պիրի հանըհօր, սապահա գարըլըլար ար-
թըզ չարք Ֆիշէնի գալմաղըլըլա թիւքեանըն իսկէմիլէ-
րինի պաշկաղը եաղաղըլթմաղա. Օղոստինոս աղա հէմէն
օ աղչամըլը 300 լիրատան զիյատէ բարա խարճաղը, ա-
մա բէք խօշ էյլէնտիք :

— Էյլէ, խօշ էյլէնտիլիզ ամա, պապաղընտան գալմա
օ գատար վարիլթին պիր ուճունտան կիրտի օ պիր ու-
ճունտան չըղար. սօնունտա իւջ զրուշ պէշ զրուշ էօթէ-
քինտէն պէրիքինտէն տիլէնմէկէ պաշկաղը :

— Էյի եա ագալի կիթտի իսէ նէ կաղաղըլար :

— Նէ՞ իշ եաղաղըլ քի աքսի կիթտին, կիւզէլիմ 20 պին
թա՛էճիք չիլ չիլ լիրալարը թէքմիլ եէտի պիթիրտի :

— Գա ճանըմ, էլ ալէմին բարասընտ սէնի գէհե՞ա
գօյտուլար, եէր, ալուճըլա տէնիլզէ աթար, սանա նէ՞ :

— Եօք, սանքիմ էլի պիր շէյ եաղաղըլ կիպի մէթի իտի-
հօրուղընտա օնուն իշին սէօյլէհօրում :

— Իշտէ բէք տէ կիւզէլ մէթ էտէրիմ, պու կիւն նէ
միւսիւլէրիմ վար քի Օղոստինոս աղանըն թըրնաղընա
տէյմէլէր :

— Պու արա սանտալ Բաղար պաշընըն տալեան իսկէլէսի-
նէ եանաղըլընտան իշպու մուարաղաեա ինթաճ իտէ-
ճէք մահալէրէ գաթ օլունտը :

Բաղար պաշըլ պաշինօսը պարընը եանընտա տիւքեանճը
պիր իսկէլէլէ իւզէրինտէ ունալըլմաղա իտի. կարսօն
տալի պաղչէտէ՝ տիւքեանըն չաքըր քէտիսիլէ օյնաղ-
մաղտա օլուպ, տիւքեանտա պիր միւշէտրի կէլիպ օթու-
րաճաղը, աղըլ խաշալինտէն պիլէ կէչմէմէքտէ իտի, իշ-
թէ պու արա ճէրոնիմոս աղա Փալմիւտը իլէ պաղչէտէն
իշէրի կիրտի :

— Պաղսանա կարսօն, շու տալաճըն ալմընտ պիզէ պիր
գաղ սանտալիէ կէթիլ :

— Կէլիհօր էֆէնտիմ :

— Գա պուրտա քիմսէ հօգ, նէսինի՞ լապ կէճէսինտէ
օթուրմուշ կիպի օթուրաղըլմա պարէլլալիլ պիր շէյ տէ հօգ :

— Պէն սանա էլիտէ տէ՞մէտիմ մի :

— Աման սէնտէ, թէքմիլ տիւքեայը պաշըլմըլա անա-
պատ էթտին :

— Մամա պանա գալըրտա սանտալըլա տէնիզտէ բրօմը-
նաա էթսէք տահա իլի օլուր :

— Պէօլէճէ գարար վէրիպ պաղչէ գաղընտան չըգտըլ-
լարընտա՝ կարսօն տալի իքի էլինտէ սանտալիէլէր իլէ
գարըլլարընա չըգտըլ :

— Էֆէնտիմ կիտէհօրմուսընը, չէօլէ տէնիզէ գարըլ
կիւզէլ կիւզէլ օթուրըն :

— Մուսամէր օլ, արթըզ հիւ տէ բէրի կիպի եաք եա-
լընըլ օթուրաճաղօրուգ տիլէրէք, իսկէլէյէ ալտէթ էթ-
տիլէր :

Սանտալըլ սանտալըլ եանաղըլմաա Վէրօն տուտու
աճէլէ սանտալա կիրէյիմ տէրքէն ահաղը պօշա կիտիպ,
բուպալարը իլէ տէնիզէ տիւշտիւ. սանտալըլ տէրհալ՝ պա-
թըլ եիւզէ չըգար չըղմաղ գօլունտան եաղալաեարաղ,
սուլարը աղարաղտան կիւճ հալ իլէ սանտալա չըգաղըլ.
Ձէվճի վէ գէրիմէսի պուլ կիպի տուրա գալմըլար իտի.
— Մամա, չօք սու եութտօ՞ւնմը :

— Նալլէթ օլուն, ամա իլը պաղմաճան պաշկաղըլ ագ-
սիլիք. հայվան գաթալըլ, պիր սանտալըլ ատամճըլայըն եա-
նաղաղըլմաաղըն :

— Պէն նէ եաղաղըլ մատամ, սիղ աճէլէ էթտիլիլ :

— Գա ճանըմ սիղ տէ սըրըզ կիպի տուրմայըն, սան-
տալա կիրին կիտէլիմ, սօղուգտան տօնուհօրում :

— Պունուն իւզէրինէ ճէրօնիմոս աղա գէրիմէսիլէ աճէլէ
սանտալա կիրիպ եօլա չըգտըլար :

— Մամա, սապաղըն բառըլսիւսիւնիւ իւտիւնէ ալ :

— Աման սէն տէ նէ բարա էտէր, թէքմիլ սըրսըլլալ
օլմուշում. սանտալըլ սէնտէ պիր աղ գուլիլթիլիճէ չէք
տէ պիր սաաթ էվիլէլ եէրիմիզէ կիտէլիմ :

Ճէրօնի մօտ աղաէ վէ կիտինճէյէ տէկին՝ Վէրօն տուտու-
նուն միւլթէատիտ սիթէմէրինէ ասլա ճէվապ վէրմէյէրէք
իշպու միւտհիշ գէօյ էյ էնճէսինէ մարաղասըզ խիթամ վէ-
րիւտի :

—Վայ մօնէն , ու վուղէթի է :
—Միւսի , տօմուղ էթի էէմէմ :
—Տօմուղ էթի էէ տէմիյօրոււմ , ու՞ վուղէթի է
սանքիւմ նէ՞ րտէյիտին .
—Բառտօն մօյէն աղլըմ բէք տաղընըք տա տղ-
նաեամատըմ :
—Խայըր օլա , պիր գէտէրինիղ մի վար ,
—Դէտէր օլսա նէ ճանըմ , ֆաթալիթէ՞ մօյէն
գէօյտէն էնտի՛ք . . .
—Պունտան սօղրա գէօյտէ օթուրուլո՞ւր մը եա
թամ վագթիւնտէ էնմիշսինիղ պունտա նէ՞ գէօ-
թիւլիւք վար :
—Նէ գէօթիւլիւկ մի վար , Ուսկուկսւմ տահա
պիր այտան անճագ էնէճէք , պէնիւմ երւըյիւմ բէօյ-
տէ զալտը սէն նէ՞ սէօյլէեօրսուն .
—Թէլալ էտէճէք պիր շէյ եօք , մատմաղէլ
Ուսկուկա պիր մէթուպ եաղ , գէօյտէն էնտիք-
լէրինտէ , իւրէյինի կէօլ իլէ պիրլիքտէ էնտիք-
սին :

* *

—Շօ Ասատուր , պէն սանա բաթլիճանըլա պամ
եա ալսալըն տէյի թէնպիհ էթմէտիւքի , սէն կիթ-
միշ գապալըլա տօմաթէս ալմըլըն :
—Նէ եարայըմ տուտու խանըմ , աղա տէտիքի
պատլըճան իստէմէղ կապաղ ալ :
—Գապաք գաֆալը , պէն սանա տէ՞մէմիշիւմ քի
պէն նէ տէրսէմ էվին իշինտէ օ օլաճաք :
—Տուտու խանըմ պունը տիյըրսըն ըմա , աղա
տա տիյըր քի պէնիւմ էրմիւմ օլաճախ , սէն տիյըր-
սըն քի պէնիւմ էրմիւմ օլաճախ , պունըն էյըսի մը
սիղ աղա կատըն իլքին ուեռ-շունտա սօղրամպա-
նա եէմէղ թէրթիպի վէրին .

* *

Պատուհանէ պատուհան :
—Սաղուկ հանըմ , ասոր ամսուն քանին է ,

—Տանտէրը չեկաւ տահա օր կիտնամ :
—Գա մէղայ տանտէրդ օրացոյց էր զայէր :
—Նս օրացույցը կը հասկընամք ուրուկ . տան-
տէրս երբոր դայնէ , կը հասկընամ օր ամսուն
մէկն է .
—Գա սախըն հա մալտար , մեր տանտէրը ա-
մեն օր կուգայ բարա կուղէ նէ , զայէր ամեն օր
ամսուն մէկն է :

* *

Իւթիւ պաշը տիւղկիւն պիր տիլէնճի , գաղի-
նօնուն պիրինէ կիրիպ , պիր մասա պաշընտա օ-
թուրուպ ըագը իշմէքտէ օլան իրի էֆէնտիլէր-
տէն պիր սատագա իստէր :
—Ինայէթ օլա , ուֆագ Եօք ,
—Պէնիւմ տիլէնտիլիմէ պագմայըն էֆէնտիլէր ,
պէնտէ տէօլլէթ տիւղկիւնիւլիւմ , բէտէրիմին խա-
նէսի դաբըն աչըք իտի , միսաֆիր էքսիկսիղ իտի
էվիսիդտէ . հէր աղշամ չալկը չաղանագ , սէյրան-
կեա՛հ մահալլէրտէ էյլէնիշէր , խանէմիդտէ կիճէ
կիւնտիւղ գէֆը ու սէֆա սիւրէրտիք . հէյ կիտի
վագթիւ , պիղ պէօյլէ օլաճագ ատամ տէյիլ իտիք
ամա , գատէր պէօյլէ իմիշ :
Էֆէնտիլէրտէն պիրինին թահամիւլիւ թիւքէ-
նիպ տէտի :
—Թարիֆ էթաիյին տէրէճէտէ միւսրիւֆիլիք
էթտիքտէն սօղրա Ռօշիլտ օլաճաք տէյիլտին եա :
—Նէ օլուր հիշ տէկիլսէ պիր սիկարալըք թիւ-
թիւն վէր :
—Պէն վէրմէմ , սէնտէ իշմէտէ , իմի իսարէ
էօյրէն :

Ս Ա Ա Թ Ա Ե Ա Ր Ը

Թէքմիլ չարսույի քէպիրտէ , եալընը Նէշիլ տիրէքտէ
պիր ատէթ սաաթ աեարը պուլունուպ տիկէր հիշ պիր
թարաֆընտա սաաթ պուլունմամասընա թահիւպ էթ-
մէքտէ իտիք :
Մէհէր իսէ չարշըլըլարըն քէնտիլէրինէ մախսուս նէվ
թարգ վէ ասլա շաշմագ սաաթլարը վար ըմըլ տա պու-
կիւնէ տէկին հէման գիւմէ կէօրիւպ պիւմէքտէ տէկիլ իտի .
Եվէլի կիւն թէսատիւֆէն Գալբաքճըլար պաշընտան
կէշէր իքէն սիր տօսթ տիւքեանընա կիրմէք իյճապ էթ-
տի , վէ պիրագ խօշպէշտէն սօղրա տիւքեանճը սօրտու :
—Օ տէյիլ ամա սաաթընըղ գա՛շ տըր :
—Սաաթըմ եօք աուր , ֆաղաթ վագթիւ տահա էր-
քէն օլմալը :
Արասը պէշ տաղգա հէնիղ կէշմիլքէն տօսթոււմուղ
եիւղիւնիւ էքիթէրէք տէտի :

—Օ՛հ ճանը՛մ... սաաթ սէքիդէ կէլի՛ն ագչամ օլմուշ ,
պիղիւ տահա սիֆթահըմըզ եօգ :

Թաալի թահիւս իտէրէք սօրտուք :

—Տահա տէմին սաաթը սլանա սօրտուն . շիտի սէքիզ
օլտուղընը նասը՛լ ալնատըն :

—Գրմանչօ զարգալաթճը կէլյօր կէօր՛մէյօրմուսըն :

—Էյ կէօրտիւմ , նէ՛ օլմուշ քի :

—Սաաթ թամ սէքիզ տիր . սլու զարգալաթճը պուն-
տան հէր ագչամ թամ սաաթ սէքիզտէ կէլտիկինտէ
թէքմիլ տիւքեանճըլար հէրիֆի կէլիթմէզ էտէրէր . . .
պագ , պագ :

Իւսթ պաշտան տիւքեանճընըն պիրի զարգալաթճըյա
հայգըրմաքտա իտի :

—Գրտէմիւզ օղլու պիր ագչամտա արգա սօգագտան
կէլ . տահա սէքիզ արչըն պասմա սաթմաուրմ :

—Պանա նէ , պէն կէլիւ եօլուճա կիտէյօրում :

—Հայ կէլէմէզ օլայըտըն :

Պիշարէ զարգալաթճը թէքմիլ տիւքեանճըլարըն հար-
ֆէնտապըլընա հէտէֆ օլարաք կէլիւ կիթտիքտէն սօն-
րա տօթուճ տիւքեանճըյա տէտիւմ :

—Պէն իսէ թահիւս էթմէքտէ իտիւ քի նէ՛ իշին պիր
աեար սաաթ գօյմաղլար պու չարսուեա .

—Սաաթը նէ եաբահաղըզ , պիղիւմ աեարըմըզ պիր
տաղգա պիլէ շալմազ . շիտի զարգալաթճը կէլտիքտէն
սօղրա թամ սաաթ տօգուլտա՝ պէշ օնտան պէշ օնտան ,
կէլէր .

—Պէշ օնտան պէշ օնտան նէ՛ տէմէք տիր .

—Ճիյէր թափասը սաթան . պիր բարչա ճիյէրի պէշ
րաեա սաթար , պէշ բարալըքտա էթմէք վէրիւ պարա-
պէրինէ վէ՝ պէշ օնտան պէշ օնտան տիյէրէք չարչըլը
տօլաչըր .

—Պուտա թօաֆ

—Պունտան սօղրա , քալ գիպրիթ սիկարա քէհա՛տը .
սաթան լքի էհտիյարլար՝ պիր պիրի իլէ գափկա էտէրէք
կէլտիքէրի կիպի , սաաթ թամ օն տուր .

—Պու գեաղըտճըլար մութլաք գափկա՝ մը էտէրէր .

—Մարաղասըզ վաղըթլարը ապա եօգ .

—Էյ պունլարտան սօղրա .

—Գուսգուս գաղանը կէլէրսէ օ վաղըթ բայտօս . սաաթ
թամ օն պիր պուչուք տըր .

—Պօշ գուսպուս գաղանը նէ՛ տիր .

—Գուսպուս բիլալը սաթանլար , պօշ գաղանը թէթ-
կէրէ իլէ սաաթ օն պիր պուչուքտա հէր ագչամ պուն-
տան կէլիթիլէր .

Իշպու նէվ թարզ աեարլարա թէհայիւրտէ գալարադ ,
տօթուճուգուն տիւքեանճընտան մուֆարադաթ էլլէտիք .
պիլ իսէ թահիւս իտէրիտիք քի պիր վաղըթտան պէրի
տիր շարչը տիւքեանճըլարը նէ՛ իշին՝ գօյունլարընտաքի
ալթուն վէ կիւմիւշ սաաթլարընը սաթմադտա տըրլար .
մէկէր իսէ պէօլէ տաղիգասընտան շալմազ աեարլարը
վարըմըշտա , գօյուն սաաթընա ինթիյաճլարը գալմա-
տըզընտան սաթընօրլար :

Պ. ԱԴԱՄԵԱՆ

Վաղը կիրակի ցերեկ Նոր Թատրոնի մէջ ժամը
եօթը կէսին Պ. Ագամեոն Հելլէն թատերական
խմբին հետ չորրորդ անգամ պիտի ներկայացնէ
Օթէլլօ ըստ խնդրանաց Հայ և Յոյն և այլ ազ-
գաց թատերաոիրաց : Օթէլլօի դերը ինչպէս միշտ՝
պիտի կատարէ հայերէն լեզուաւ Պ. Ագամեոն
Իսկ խաղին յոյն դերասանը, Յունարէն լեզուաւ :

Դիւրին է մակարեւել այս ներկայացման Բա-
բելոնական հանգամանքը . Օթէլլօն Աշտարակային
խառնակ դարուն մէջ տեսնել - խիստ սիրալի և
հետաքրքրական է այս . Հայկ նահապետն ու Ա-
գիլեսս Օլիմպոսի բարձունքէն անշուշտ պիտի
հրճուին տեսնելով այս համազգային ներկայա-
ցումը :

Ինչ որ ալ ըլլայ, Պ. Ագամեոնի բարձր տաղան-
դին բացորոշ մի ապացոյցը պիտի երեւի յիշեալ
ներկայացման մէջ, զի պիտի հասկցնէ զգացածն՝
խօսածը չը հասկցողներու . ուստի տարակոյս չիկայ
թէ վաղը ցերեկ Նոր Թատրոնը՝ տարապայման
բազմութեամբ պիտի լցուի :

ՆՈՐ ԴԱՍԱԳԻՐԲ ԹՈՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

Աշխատասիրեաց

Յ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ՄԱՍՆ Բ.

Մանկավարժական նոր և դիւրուսոյց եղանակաւ և
պարզ և դիւրեմբունելի ապացուցութեամբ կը խօսի ըն-
դարձակ հետե-եռլ նիւթոց վրայ :

Ձափը , կշիռը և դրամը .- Տասնորդական կոտորակը .-
Յատկութիւնք թուոց .- Հասարակ կոտորակը .- Թուրքիոյ
հին և նոր չափուց և կշռոց գիներուն բաղդատու-
թիւնը .- Իւրաքանչիւր դասի վրայ հրահանգք և դործ-
նական խնդիրք , ընդ ամենը իբր 500 .- Ձանազան ցու-
ցակներ , և լն . և լն . Գին 5 դրուշ :

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ—ՏԻՐԱՆ Դ. ՓԱՓԱՋԵԱՆ

ԽՈՐԱԳԻՐ—Յ. Մ. ՇԱՃԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԳՐԱՇԱՐԱՑ ԸՆԿ .

معارف نظارت جليله سلك وخصنامه سيله طبع اولشدر

Մարօ .— Ռամիկ ըսիք, բայց աղւոր բան է եղեր :

Մարօ .— Այո՛, սատանան երկինքը կաշա-
մար է րոտը .